

Jan Kredba: Mojžiš v Koránu: Zobrazení proroka Mojžíše v koránském vyprávění a srovnání s biblickými paralelami (posudok bakalárskej práce podanej na ETF UK v Prahe)

Bakalársku prácu pod názvom „Mojžiš v Koránu: Zobrazení proroka Mojžíše v koránském vyprávění a srovnání s biblickými paralelami“ podal adept Jan Kredba 31.8.2016 na Katedre religionistiky ETF UK v Prahe. Práca má 64 strán vrátane bibliografie rozdelenej na primárnu a sekundárnu literatúru. Obsahuje formálne náležitosti akademickej práce vrátane čestného prehlásenia, bibliografickej citácie (neúplnej – chýba názov inštitúcie, miesto a rok podania), poďakovania, ako aj anotácie a kľúčových slov v českom i anglickom jazyku.

Práca je obsahovo členená na úvod, päť hlavných kapitol, záver a bibliografiu. V úvode adept stanovuje cieľ svojej práce ako snahu priblížiť príbeh proroka Mojžíša ako ho prezentuje Korán, svätá kniha islamu. (cf. s. 16). Adept zároveň predstavuje svoju pracovnú metódu: zvolil analýzu relevantných veršov Koránu využívajúc pritom „interpretačné okuliare“ moslimských komentátorov. Jeho metóda je zároveň komparatívna, nakoľko zohľadňuje i príslušný biblický materiál a obraz Mojžíša tradovaný v judaizme. V úvode adept taktiež správne predstavuje východiskovú pozíciu pre svoje bádanie: k téme chce pristupovať ako kresťanský (evanjelický) teológ interpretujúc Korán i Bibliu kriticky (cf. s. 17). Tento deklarovaný zámer (t.j. kritický prístup) sa však, podľa názoru recenzenta, nedarí úplne plniť. To je de facto zrejme už z prezentovaného cieľa práce – „priblížiť príbeh proroka Mojžíše tak, jak je zapsán v Koránu“ (s. 16). Akademickej práci by nemalo ísť v prvom rade o prerozprávanie určitého materiálu, ale skôr (na úrovni bakalárskej práce) o vstup do kritickej diskusie na danú tému (a v ideálnom prípade o vyjadrenie svojho postoja). Tento nedostatok je asi najočividnejší v kapitole 2.2. venovanej Mojžišovmu pôvodu a rodine. Adept na tomto mieste v podstate len zhŕňa informácie z biblickej knihy Exodus bez akejkoľvek reflexie danej problematiky.

Adept v prvej kapitole približuje tematiku prorockta a prorokov v Koráne (islamskej tradícii) i Biblii (židovskej tradícii). Ponúka sa otázka, prečo chýba kresťanská perspektíva na problematiku, ak adept (ako už bolo povedané) zdôrazňuje svoje východisko protestantského teológa? Adept síce opakovane hovorí o „Biblii“, no pritom berie do úvahy len Hebrejskú Bibliu/Starý zákon. Ako by jeho výskum obohatilo rozšírenie záberu o obraz Mojžíša v Novom zákone? (Pozri k tomu napr. nedávnu štúdiu Jan Roskovec, „Mojžiš u Jana“, *Teologická reflexe* 21, 2 [2015], s. 148-160).

Nasledujúce kapitoly sú potom radené spôsobom, že chronologicky sledujú jednotlivé obdobia Mojžišovho života, ako aj témy s nimi spojené. Pozornosť je tak venovaná etymológii Mojžišovho mena, jeho pôvodu a rodine (2. kapitola); Mojžišovmu pobytu v Egypte v období jeho detstva a mladosti, ako i úteku do Midjanu (3. kapitola); Božiemu zjaveniu Mojžišovi, Mojžišovmu stretnutiu s faraónom, pohromám a odchodu Izraelitov z Egypta (4. kapitola); a putovaniu Izraelitov v púšti, uzavretiu zmluvy medzi Bohom a Izraelom či Mojžišovej smrti (5. kapitola). Práca je vydarená predovšetkým vo svojich komparatívnych častiach, kde adept prejavuje oceneniahodné zručnosti. Ako príklad je možné uviesť porovnanie koránskej a biblickej verzie príbehu o zabití Egyptčana (s. 32n).

Záver zhrňuje zistené výsledky výskumu – Mojžiš v Koráne je zobrazený ako vzor viery a správneho konania; je dávaný za príklad veriaceho človeka (s. 61n). Záver je zrozumiteľný a adekvátny. Vyplývajú z neho i námety na ďalšie bádanie adepta; žiaduci by bol predovšetkým pokus o kritickú reflexiu idealizovaného obrazu Mojžíša, ktorý Korán prezentuje. Vlastne je škoda, že už i táto práca sa o takúto reflexiu nepokúsila vo väčšej miere.

Na záver je nutné zmieniť ešte niektoré ďalšie kritické postrehy tohto recenzenta. Po prvé, výber moslimských komentátorov, s ktorými adept pracuje, si vyžaduje svoje zdôvodnenie či aspoň vysvetlenie. V súčasnej podobe textu práce pôsobí značne svojvoľne.

Po druhé, adept miestami sklzáva k neopodstatnenému a zbytočnému psychologizovaniu. Ako príklady je možné uviesť prezentovaný názor, že Mojžiš sa s midjanskym starcom (cf. súra 28) a jeho dcérami spriatelil na základe starcových povzbudzujúcich slov, ktoré pre neho „po dlouhé cestě do neznáma (byla) jistě neskutečnou útěchou“ (s. 35), resp. domnienka, že Mojžiš v Midjane žil „poklidný, takřka rodiný život v postupném zapomínání na nešťastnou událost v Egyptě“ (s. 38). A napokon, po tretie, práca vykazuje terminologickú nejednotnosť a gramatické chyby (napr. Izraeliti vs. izraeliti – s. 27; substantívum „egyptřanka“ s malým začiatočným písmenom – s. 23, pozn. 28; adjektívum „Izraelský“ s veľkým začiatočným písmenom – s. 15).

S ohľadom na vyššie uvedené okolnosti navrhujem prácu prijať a ohodnotiť známku „C – dobre“.

Otázky na diskusiu:

- 1.) V čom spočíva špecificky kresťanská perspektíva práce?
- 2.) Zdôvodnite, prosím, výber moslimských komentátorov!
- 3.) Čo bolo najväčšou výzvou pri písaní práce?

Pavol Bargár
1.9.2016